

REGISTERBLAD**Område av riksintresse för naturvård i Östergötlands län****Områdesnummer:** NRO 050 108**Områdesnamn:** Fagerfallet**Kommun:** Motala**Areal:** 16 ha**Registrerat av:** Ewa Rydmark**Datum för registrering:** 2008-09-02**Kartblad:****Naturgeografisk region:****Kust/havsregion:****Regionindelning för sjöar och vattendrag:****Agrara kulturlandskapsregioner:****Landskapsform:****Riksvärde**

Naturbetesmark	Flora	
----------------	-------	--

Värdeomdöme:

Gården Fagerfallet är belägen 5 km NO om Godegård, i den nordvästra delen av Motala kommun. Landskapet kring Fagerfallet hyser höga biologiska värden och rikligt med spår av det äldre kulturlandskapet i form av rester av stenmurar, rikligt med odlingsrösen, små åkerholmar och äldre bebyggelse. En mycket rik flora finns i hela det öppna landskapet. Området som helhet har få motsvarigheter i länet. Området ingår Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet samt är av Riksintresse för naturvärden.

Huvudkriterier:**Förutsättningar för bevarande:**

Naturvärdena i området kommer att bevaras på lång sikt om hävden fortsätter, ytterligare tillförsel av näringsämnen ej förekommer och om etablering av träd och buskar i de öppna delarna motverkas. Förändring av den nuvarande bebyggelsen på ett sätt som negativt påverkar de kulturhistoriska värdena bör undvikas. Området bör vidare undantas från annan exploatering, grävning och schaktning.

Säkerställande:

Området ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet: 83-29.
Området ingår också i Östergötlands läns bevarandeplan för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden nr: 49.

Områdets huvuddrag:

Gården Fagerfallet är belägen 5 km NO om Godegård, i den nordvästra delen av Motala kommun. Här finns ett småskaligt kulturlandskap med en mosaik av små åkrar, stora odlingsrösen, kvarstående fragment av stengårdsgårdar och biologiskt rika betesmarker. Bebyggelsen utgörs av en vitrappad

mangårdsbyggnad som omges av en ladugård och flera mindre bodar och boningshus traditionellt rödmålade med vita knutar. Bebyggelsen ger sammantaget ett intryck av en liten by.

Bland gårdens träd kan nämnas en grov lind. I de södra delarna av Fagerfallet finns en glest trädbevuxen betesmark som hyser rikligt med stenrösen. Trädsiktet domineras av lönn men björk, oxel och bärande träd bl a är sötkörsbär och apel vanliga. Träden står främst i anslutning till odlingsrösen vilket är typiskt för det äldre odlingslandskapet. I busksiktet finns främst enbuskar.

Den i övrigt svagt blockiga grässvålen är välhävdad av hästar och hyser en flora som består av rödvensamhällen av ängsartad karaktär. Det förekommer även hedartad mark med utbredd ljung. I området finns en lång rad hävdberoende arter som indikerar långvarig hävd såsom ormröt, sommarfibbla, jungfrulin, slätterfibbla, darrgräs, knägräs, blåklocka, prästkrage och ängsskallra. Tidigare har även slättergubbe, kattfot, nattviol, klasefibbla, smörbollor och vaxskivlingar påträffats.

De norra delarna av Fagerfallet är ej fullt så artrika som de södra men hyser också höga naturvärden. En rik förekomst av odlingsrösen och block ger denna del karaktär. Uppskattningsvis är halva ytan åker och kulturbeten medan det övriga är naturbeten. Naturbetesmarkerna är i allmänhet glest trädbeklädda. En hävdgynnad flora gör sig påmind överallt. Längst i nordost finns stora hållmarker som förhöjer variationsrikedomen ytterligare.

Fagerfallets hagmarker hyser en rik fjärilsfauna, vid en inventering (Franzén 1996) observerades 16 arter dagfjärilsarter och 8 övriga dagflygande arter. Bl a påträffades berggräsfjäril, svavelgul höfjäril och svävfluglik dagsvärmare.

Anmärkningar: Ingår i naturvårdsprogram (klass 1).

Referenser:

Länsstyrelsen i Östergötlands län, 1994: Bevarandeplan för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen 1994:2. Linköping.
 Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.
 Motala kommun, 2001. Naturvårdsprogram för Motalas kommun.